

2 ותשלם כל המלאכה אשר עשה המלך שלמה בית יהוה ויבא שלמה את קדשיו דוד אביו את הכסף ואת הזהב ואת הכלים נתן באצרות בית יהוה: אז יקהל שלמה את זקני ישראל את כל ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל המלך שלמה ירושלים להעלות את ארון ברית יהוה מעיר דוד היא ציון: ויקהל אל המלך שלמה כל איש ישראל בירת האתנים פתג הוא החדש השביעי: ויבאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את הארון: ועלו את ארון יהוה ואת אהל מועד ואת כל כלי הקדש אשר באהל ועלו אתם הכהנים והלוים: והמלך שלמה וכל עדת ישראל הנועדים עליו אתו לפני הארון מזבחים צאן ובקר אשר לא יספרו ולא ימנו מרב: ויבאו הכהנים את ארון ברית יהוה אל מקומו אל דביר הבית אל קדש הקדשים אל תחת פנפי הכרובים: כי הכרובים פרשים כנפים אל מקום הארון ויספו הכרובים על הארון ועל פדיו מלמעלה: ויארכו הכרובים ויראו ראשי הפדים מן הקדש על פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה: אין בארון דק שני לחות האבנים אשר הנת שם משה בחרב אשר כרת יהוה עם בני ישראל בצאתם מארץ מצרים:

ל"ג כ"ד כ"ה

(גא) ויבא שלמה. מה שהקדיש אביו נתן ממנו כבנין הבית לכבוד אביו כי לא היה צריך לאותו הקד' כי לרוב היה לו כסף והוב ונחשת אך לכבוד דוד אביו נתן ממנו במלאכת בית המקדש והשאר נתן באוצרו בית ה' ופירוש ואת כל הכלים כלי זהב וכלי כסף וכלי נחשת שלקח דוד מההדעו משאר הגוים כמו שכתוב למעלה,

ד"ג כ"ד

3 ותשלם כל המלאכה אשר עשה המלך שלמה בית ה'. למדנו מזה המקום כי שלמה עשה משלו את הבית הגדול הזה ואולם הקדשו דוד אביו שם באוצרות בית ה' וידמה שלזאת הסבה לא התחיל לבנין הבית תכף מלכו כי בשנה הרביעית החל הבנין כמו שקדם והיה זה כן כדי שיבנהו משלו לא מאוצרות דוד אביו אשר הקדיש אותם לה'

ל"ג כ"ד

4 ויבא שלמה את קדשי דוד אביו. ולמה לא נצרך להס' יש דורשין לשבת, ויש דורשין לגנאי, לשבת, דוד בקש על הדבר, אמר לפניו, רבון העולמים, צופה אני בנבואתי שסוף בית המקדש עתיד ליחרב, וכל מה שהפרשתי מבתי עבודת אלילים שהייתי מחריב, שלא יהו העו"א אומרים, מה היה דוד סבור, החריב בתי אלהינו ועשה בית לאלהיו, ננערו אלהינו וגבו נקמתם והחריבו בית אלהיו, לכך נתפלל שלא יצטרך להם שלמה. ומי שדורש לגנאי, על שבא הרעב בימי דוד שלש שנים (כדכתיב שמואל ב' כ"א א'), וכמה תסבריות (אוצרות) היו לו לדוד צבורין מכסף וזהב מה שהיה מתקין לבית המקדש, היה צריך להוציאו ולהחיות בו את הנפשות, ולא עשה כן, אמר לו הקב"ה, בני מתים ברעב ואתה צובר מומן לבנות בו בנין, חייך אין שלמה נצרך מהם כלום. (בפסיקתא מסיים), ויבא שלמה את קדשי דוד אביו וגו', ולא היה צריך להם, ותשלם כל המלאכה (ר"ל אף בלא קדשי דוד שלמה המלאכה).

ל"ג כ"ד

6 ותכל כל עבודת משכן אהל

מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את משה בן עשו:

ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל פליו קרסיו קרשיו בריחו ועמדיו ואדניו: ואת מכסה עורת האילים

ל"ג כ"ד

5 (גא) ואחרי שהשלים לספר כל המלאכה הגדולה הזאת ספר הכתוב שכל זה עשה שלמה משלו, ואולם ההקדשות אשר התנדב דוד אביו שם אותם באוצרות השם, וכאלו היה זה מכון ממנו יתברך, כי כמו שלא רצה שרוד יבנה את הבית בימיו לפי שדמים רבים שפך, כן לא הסכים שיבנה אותו מהממון אשר אסף במלחמותיו משלל הגוים, אך שלמה שהיה איש שלום ומה שקבץ מהממון היה בשלום ובמישור הוא יבנה את הבית מזה הממון ולא מדבר אחר, כי ה' עזר לעמו יתן ה' יכרך את עמו בשלום. ועוד ארזיב הדבור בזה בהתר השאלה השלישית אשר הערותי בפרשה:

ל"ג כ"ד

7
 ויבאו הכהנים את ארון ברית יהוה אל מקומו אל דביר הבית אל קדש הקדשים אל תחת פנפי הכרובים: כי הכרובים פרשים כנפים אל מקום הארון ויספו הכרובים על הארון ועל פדיו מלמעלה: ויארכו הכרובים ויראו ראשי הפדים מן הקדש על פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה: אין בארון דק שני לחות האבנים אשר הנת שם משה בחרב אשר כרת יהוה עם בני ישראל בצאתם מארץ מצרים:

7 ותשלם כל המלאכה. "ותשלם המלאכה" אין כתיב כאן, אלא כל המלאכה, מלאכת ששת ימי בראשית שלמה. (בבראשית ב' ג' כתיב) "מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות", "ועשה" אין כתיב כאן אלא "לעשות" עדין יש מלאכה אחרת, וכיון שבא שלמה ובנה את בית המקדש, אמר הקב"ה, עכשו שלמה מלאכת שמים וארץ, לכך נקרא "שלמה" שהשלים הקב"ה מלאכת ששת ימי בראשית לתוך מעשה ידיו. דבר אחר, ותשלם ותהי שלום. מלמד שכל האומנים שהם בונים בו לא מת אחד מהם, ולא חלה אחד מהם, ולא נשבר מגרופית [שגרופין בו טיט לבנין], ולא קרדום, ולא חש עיניו, ולא נפסק כלי המלאכה, ולא נשבר אחד מהם, ואם תמה אתה על הדבר, אמר רבי אלעזר, לכבודו של בשר ודם נעשה כן, כל מצרי שעלה עם יעקב לקוברו, לא נפסק אזור של אחד מהם, ועל בנין בית המקדש את תמה שנעשה כן. דבר אחר, ותשלם כל המלאכה כיון שהשלימו האומנים את המלאכה שלמה נפשם, עכשו דרשת שלא חלה אחד מהם ועכשיו אתה אומר ששלמה נפשם? כה), אמר הקב"ה, שלא יכריחום עובדי אלילים ויבנו עמהם בנינים, ויהיו אומרים, אלו הם שבנו עם שלמה בנין האלהים, ומהו ותשלם עלי לשלם להם מתן שכר.

(ילקוט"ש ח"ב רמז קפ"ו מפסיקתא רבתי פרשה ו' אות ז')

בְּיַד הַקֹּדֶשׁ לְעַתְדָּת
 שְׁלֵמָה כָּל אֲנֹשׁ יִשְׂרָאֵל
 קִירָא דְעֵתִיקָא דְקָרְן
 לְיַהּ יְרַחֵם דְּעֵתִיקָא דְּבִנְיָא
 יִרְגֵן הוּא יְרַחֵם
 שְׁבִיעָא :

(ב) בִּירָח

הַאִיתְנִיב. שְׁבוּ אוֹסְפִים הַפִּירוֹת וְהַתְּבוּאוֹת לְבֵית כְּמוֹ שֶׁנִּקְרָא
 חַג הָאֶסְיָף לִזְמַן הַטֶּעַם וְכֵן אִיתְנִים לְשׁוֹן חוּזֵק שֶׁהַתְּבוּאוֹת
 וְהַפִּירוֹת חַיִּי הָאָדָם וּמִרְבוּ וְיֵל שֶׁאִמְרוּ חֲדָשׁ שְׁנוּלְדוּ בּוֹ אֲבוֹת הֵם
 אִיתְנֵי עוֹלָם כְּמוֹ וְהַאִיתְנִים מוֹסְדֵי אֶרֶץ וּמֵהֶם שֶׁאִמְרוּ שֶׁהוּא חוּזֵק
 הַמְּצוּת שִׁישׁ בּוֹה הַחֲדָשׁ חֲגִים וּמְצוֹת וְיִת בִּירָחָא דְעֵתִיקָא דְקָרְן
 לִיָּה יִרְחָא קְרַמָּאָה בַּחֲנָא וְכַעֲן הוּא יִרְחָא שְׁבִיעָאָה כְּלוּמַר כִּי לְפָנַי
 הוֹמֵן יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הֵיחָד תִּשְׂרִי הַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן כִּי כַתְּשָׁרִי
 נִבְרָא עוֹלָם וּמִשִּׁיחָאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בְּיַסֵּן הוּא רֵאשׁ
 לַחֲדָשִׁים וְתִשְׂרִי שְׁבִיעֵי לוֹ כִּי כֵן אָמַר לָהֶם הָאֵל יִת' הַחֲדָשׁ הַזֶּה
 לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים לָכֶם מְכַלל כִּי לְשֹׁאֵר עוֹלָם אֵינוֹ רֵאשׁוֹן כִּי
 תִּשְׂרִי הוּא רֵאשׁוֹן: בְּחַג. קוּדֵם חַג הַסְּכוּת נִקְהְלוּ אֵלָּא אָמַר כִּי

יִי

וּבְרָאָה דְהַמְאָמַר מְכַרִיעַ מִתּוֹךְ לְשׁוֹן כָּל כִּי דִי שִׁיאֲמַר וְתִשְׁלַם הַמְּלָאכָה, ז"ש אֵין
 כְּתִיב כֹּאן אֵלָּא וְתִשְׁלַם כָּל הַמְּלָאכָה מוֹזֵה דּוֹרֵשׁ גְּזִירָה שׁוֹה שְׁנֵאמַר כֹּאן כָּל וְנֵאמַר
 שֵׁם בְּמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית מְכַל מְלָאכְתּוֹ, מְכַאן נְלִמוּד שְׁכַל הַמְּלָאכָה הָאֲמוּר כֹּאן בְּמִלְאֵת
 שֶׁשֶׁת יָמֵי בְרָאשִׁית קֵאמַר שְׁקִבְלָה שְׁלִימוֹת וּמַעֲלָה וְזֵהוּ וְתִשְׁלַם כָּל הַמְּלָאכָה, וְאֵל זֶה
 כִּיּוֹן בְּמָה שֶׁחֲבִיָּא פְּסוּק מְכַל מְלָאכְתּוֹ לְלִמּוּד מְתִיבַת מְכַל עִם תִּיבַת כָּל לִג"ז, מְלִבְד
 הַחֲכִירָח שְׁמַבִּיא מִפ' מְכַל מְלָאכְתּוֹ אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לְעֵשׂוֹת, עֵשָׂה אֵין כְּתִיב כֹּאן אֵלָּא
 לְעֵשׂוֹת לְרִמּוֹז שִׁישׁ עֲדִיין מְלָאכָה וְכַדְמִסִּיק וְכִיּוֹן שְׁבֵא שְׁלֵמָה כו', וְהַכּוֹנֵה בּוֹה כִּי
 לְהִיּוֹת עוֹלָם הַזֶּה כְּגוֹף בְּלִי נִשְׁמָה אִם לֹא יִתְיַחַד עִם הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים הָרוּחָנִיִּים
 יַחְדִּיו אֲשֶׁר בְּהַתִּיחָדֵם זֶה בּוֹה יַחְדִּיו יִהְיוּ תַמְר' מִתְּקַשְׂרִים הַשְּׁמַיִם וְהָאֶרֶץ קוּרָא
 אֱלֹהִים וְיַעֲמָדוּ יַחְדָּיו וְעֲלִיָּהֶם יִרְקוּ מֵהָעוֹלָמוֹת הָרוּחָנִיִּים, וְזֵה נִמְנַע מְבִלֵי אֲמַצְעֵי
 שִׁיקְשֵׁר אֵת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת יַחְדָּיו, וְהָאֲמַצְעֵי הוּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא בֵּית אֱלֹהִים
 וְשַׁעַר הַשְּׁמַיִם, וְשֵׁם נְגִלָּה לִיעֲקֵב הַסּוּלָם מוֹצֵב אֶרֶץ וְרֵאשׁוֹ מְגִיעַ הַשְּׁמַיִם מִקְשֵׁר
 כָּל אֱלֹהֵי הַנְּמַצְאוֹת, וּבְפִרְט עַל יְדֵי עֲבוּדַת הַקְּרִבְנוֹת קִרְבַּן לַה' מִמֶּשׁ מִקְרִבָן אֲלֵיו
 יִתְבַרֵךְ וְאֵז יִהְיֶה הָאֱלֹהִים בְּשִׁמּוֹם מִמַּעַל וְעַל הָאֶרֶץ מִתְחַת, וְז"ש הַמְאָמַר עֲדִיין יֵשׁ
 מְלָאכָה אַחֲרַת לְהַשְׁלִים כָּל מְלָאכַת שֶׁשֶׁת יָמֵי בְרָאשִׁית יַחְדָּיו, וְכִיּוֹן שְׁבֵא שְׁלֵמָה וּבְנָה
 אֵת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אָמַר הַב"ה עֲכָשִׁיו שְׁלֵמָה מְלָאכַת שְׁמַיִם וְאֶרֶץ, שְׁמַיִם וְאֶרֶץ דִּיקָא
 שְׁעַל יְדֵי הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא שַׁעַר הַשְּׁמַיִם שֵׁם בְּמִקְוֵמוֹ הַסּוּלָם מוֹצֵב אֶרֶץ עַל יְדוֹ שְׁלֵמָה
 מְלָאכַת שְׁמַיִם וְאֶרֶץ.

וְדַקְדַּק עוֹד בְּאוֹ' וְלִכְךָ נִקְרָא שְׁלֵמָה כו' דָּאֵם לֹא גִיתָן שְׁלִימוֹת כִּי אִם לְמְלָאכַת
 שְׁמַיִם וְאֶרֶץ לְבַד. מִפְּאֵת הַתְּקַשְׁרוֹתֵם עַל יְדֵי הַמִּקְדָּשׁ כֹּאמֹר אִם כֵּן הִיָּה לוֹ לְשְׁלֵמָה
 לִיקְרָא שְׁלִימָה, שֶׁאֵז הִיָּה מְזַרְהָ עַל מְלָאכָה פְּרִטִית שְׁנַעֲשִׂית שְׁלִימָה, אֲבָל מִדְּנִקְרָא
 שְׁלֵמָה סַתֵּם מוֹרָה שְׁנַתָּן שְׁלֵמוֹת אֵל כָּל מְלָאכַת שֶׁשֶׁת יָמֵי בְרָאשִׁית וְאִפְּיֵלוֹ הָעוֹלָמוֹת
 הָרוּחָנִיִּים שְׁמַיִם קִבְלוּ נַחַת רוּחַ עַל יְדֵי הַמִּקְדָּשׁ, וְז"ש וְלִכְךָ נִקְרָא שְׁלֵמָה
 כְּלוּמַר שְׁלֵמָה וְלֹא שְׁלִימָה לְלַמֵּד שֶׁהַשְּׁלִים הַב"ה מְלָאכַת שֶׁשֶׁת יָמֵי בְרָאשִׁית לְתוֹךְ
 מַעֲשֵׂה יְדִיו לֹא אָמַר שְׁמַיִם וְאֶרֶץ אֲבָל אָמַר בְּדֶרֶךְ כָּל עַל מְלָאכַת שֶׁשֶׁת יָמֵי
 בְרָאשִׁית, וְלִזְמַן תְּלָה הַעֲנִיָן בְּהַשִּׁי"ת שְׁגִלְגַל זְכוּת זֶה עַל יְדֵי זְכוּאֵי כְּשְׁלֵמָה, ז"ש
 שֶׁהַשְּׁלִים הַב"ה שֶׁשֶׁת יָמֵי בְרָאשִׁית וְלֹא אָמַר עַל יְדֵי מַעֲשֵׂה יְדִיו אֵלָּא לְתוֹךְ מַעֲשֵׂה,
 ר"ל שִׁיחֻלוֹ שֶׁשֶׁת יָמֵי בְרָאשִׁית לְתוֹךְ מַעֲשֵׂה יְדִיו כְּנִשְׁמָה הַזֶּה בְּתוֹךְ הַגּוֹף שֶׁמַּעֲשֵׂה
 יְדִיו שֶׁל שְׁלֵמָה כְּגוֹף לְשֶׁשֶׁת יָמֵי בְרָאשִׁית שֶׁהֵם כְּנִשְׁמָה.

שְׁבִיעָא יו' יו'

קְמוּ. יוֹדַעַת הִיא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל בִּידְעָה פְּנִימִית בְּרוּרָה, וּמְקוּבַלַת הִיא בְּקִבְלָה שֶׁל
 מְסוּרַת אֵיתְנָה, הַמּוֹבַעַת מְכַל צַדִּי הוּיִיתָה, וּמְכַל הָעוֹלָמִים כּוֹלֵם הַנוֹגְעִים בַּהּ בְּכָל
 מִיָּן מְגַע, שְׁכַל מָה שֶׁהָעוֹלָם וְהָאֲנוּשִׁיּוֹת מִתְּקַדְמִים, מַעַת אֲשֶׁר נִפְּל נוֹרָה, מַשְׁעָה
 שֶׁחָרַב בֵּית קֹדֶשׁה וְנוֹטֵל כְּבוֹד מִבֵּית חַיִּיה, אֵינְנוּ כִּי אִם הַתְּקַדְמוֹת חִיצוֹנִית טְכְנִיַת,
 דְּבַר שֶׁאֵין לוֹ בְּאֵמַת עַמְדָה, וְלֹא יִגִיעַ אֵת הַחַיִּים וְאֵת הַמְּצִיאוֹת הַרְחֵבָה לְתַכְלִית
 הוּיִיתָה. אוֹתוֹ הַזֶּה הַפְּנִימִי, אוֹתֵם הַחַיִּים שֶׁהֵם מְגַמַת הַכָּל, שְׁכַל הִישׁ חַי בּוֹ
 בְּנִשְׁמַתוֹ פְּנִימָה, אוֹתוֹ הַמְּאוּר הָאֱלֹהִי שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת הַמְּאוּשְׁרוֹת שֶׁל שֵׁם הַמְּפּוֹרֵשׁ,
 הַפּוֹעֵלוֹת וְהַמְּשַׁפִּיעוֹת בְּתַכּוֹנַתֵּן הָאֱלֹהִית, הֵם בְּמִקּוּרָם הֵם עֲצוּרִים. נִשְׁבַּע הַקַּב"ה
 שֶׁלֹּא יִכְנַס לִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה עַד שִׁיכְנַס לִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה, וְקוּב"ה יֹאמַר
 לְשְׁכִינַתָּא בְּהַגְלוֹת אוֹר קֶץ הִישׁוּעָה, דְּלֹא תִימָא דְעֵאִילָנָא בִישׁוּבָא מִיוּמָא דְחָרַב בִּי
 מִקְדָּשָׁא, הֵא סִימְנָא אֵית לָךְ, שְׂרָאשִׁי נִמְלָא טַל, אוֹתִיּוֹת הַמִּילוּי שֶׁל הַשֵּׁם שֶׁל
 שְׁלֶשֶׁת הָאוֹתִיּוֹת הַמְּנַהֲלוֹת וּמְשַׁפִּיעוֹת, מַחִיּוֹת וּמַחֲדָשׁוֹת, לֹא יִרְדּוּ מֵהֵן שְׁפַעַת חַיִּים
 עַד יוֹתֵן צְבִי בְּאֶרֶץ חַיִּים.

שְׁבִיעָא קְרַמָּא סַתֵּם יו' יו'